

V Hornej Strede sa orientujú na pestovanie drobného ovocia

Dvaja spolužiaci zo záhradníckej fakulty Vysokej školy zemедельskej v Lednici na Morave a neskôr manželia mali už počas štúdia jasno. V rámci pravidelných brigád vždy zamierili na jahody do Anglicka. Vidiac fungujúce rodinné farmy rozhodli sa tento model priniesť aj na Slovensko. A tak v roku 1999 vzniká malé súkromné záhradníctvo a o štyri roky neskôr eseročka s názvom Abrod, ktorej nosným výrobným programom je pestovanie jahôd. Sídлом spoločnosti sa stala Horná Streda, pretože tu pracuje manžel Ing. Moniky Dobrodenkovej ako riaditeľ šľachtiteľskej stanice.

Začiatky podnikania

Jahody boli jasná voľba, zostávalo len rozhodnúť sa kde, na akej ploche a akou formou ich budú pestovať. Pri výbere lokalít sa orientovali na západné Slovensko. Prvá jahodová plantáž vznikla v Rakoľuboch pri Novom Meste nad Váhom, neskôr v Hornej Strede a v Dulove. Pre spádovú oblasť Bratislavy vysadili plantáž v Moravskom Svätom Jáne. V časoch najväčšieho rozmachu tak pestovali jahody na približne 30 ha. Hoci sa zo začiatku bránili forme samozberu, najmä kvôli možným komplikáciám s neohladuplnými ľuďmi, pri takejto výmere ho boli nútení začať využívať, v kombinácii so zamestnávaním brigádnikov. V časoch jahodového boomu tak zamestnávali a ubytovávali 120 až 150 ľudí. Boli takpovediac priekopníci aj pokiaľ ide o stánkový predaj. V Bratislave vznikli 4 predajné miesta, neskôr pribudli aj v Piešťanoch, Trenčíne a Novom Meste nad Váhom. Ako však dodáva Ing. Monika Dobrodenková, tieto časy sú už preč. Bolo to veľmi náročné obdobie, z hľadiska časového aj organizačného, pracovali do noci, lebo nebolo jednoduché všetko zosúladiť. Produkciu realizovali aj cez obchodné reťazce, a tak museli naplniť rôzne požiadavky v súvislosti s kvalitou a predĺžením skladovateľnosti. To však, ako hovorí Ing. Dobrodenková, nebola ich cesta, s touto filozofiou sa nestotožnili. Neskôr prišli dva ťažšie roky. Dlhá zima sa podpísala nad vymrznutím časti porastov, dažde v priebehu sezóny a ľadovec negatívne ovplyvnili úrodu, a tak stáli pred rozhodnutím, ako ďalej.

Sortiment sa rozširuje

Rozhodli sa postupne znižovať

Ing. Monika Dobrodenková

Čučoriedkam sa v Hornej Strede darí, na snímke odroda Bluecrop

výmery jahôd, až vo finále zostala jedna, 10- hektárová plocha v Hornej Strede. Postupne opustili aj stánkový predaj a zamerali sa na rozširovanie pestovaného sortimentu. O tomto smere ich presvedčil aj rastúci dopyt zo strany obchodníkov. Rozhodli sa orientovať na drobné ovocie, ktorého pestovanie zaznamenalo na Slovensku v posledných rokoch obrovský prepád. V Hornej Strede tak v súčasnosti nájdete okrem jahôd aj plantáže malín, černíc a menej tradičných čučoriedok. Ako sa ukázalo, táto stratégia bola správna. Pri voľbe pestovateľského systému či výbere vhodných odrôd sa inšpirovali skúsenosťami zo zahraničia, štúdiom literatúry, aj odporúčaniami odborníkov. „Netreba vymýšľať nič, čo už funguje v iných krajinách, stačí to len prispôbiť na vlastné podmienky,“ dodáva Ing. Dobrodenková. Pri jahodách stavili na odrodu Darselect, o niečo skoršiu ako odroda Elsanta, s veľmi dobrými chuťovými vlastnosťami. V roku 2010 vysadili na 2 hektároch maliny. Z toho tvorí 1 hektár skoršia odroda Tulameen, ktorej plody dozrievajú po skončení zberu jahôd. Je veľmi chutná a úrodná s pomerne ľahkým pestovaním. Okrem toho pestujú ešte jesennú odrodu Primeberry Sugana, ktorá rodí na jednoročnom dreve, takže celý porast sa na jeseň jednoducho skosí. Sortiment dopĺňajú černice odrody Loch Ness na pol hektári. Maliny a černice sa pestujú na drôtenke s vzdialenosťou radov 3,5 m. Odroda Tulameen sa na jar reže na 8-12 rodivých výhonov, Primeberry Sugana rastie v pásoch, udržiavaných mulčovaním. Rastliny černíc sú v riadku od seba vzdialené 4 metre a rodivé drevo je vyviazané na 4 vodiace drôty.

Na zber v sezóne využívajú aj brigádnikov

Černice, odroda Loch Ness

Netradičnou, hlavne v tejto oblasti, sú čučoriedky na ploche 6 hektárov. Pestovať tieto kyslomilné rastliny v Hornej Strede, kde sú pôdy s neutrálnou pôdnou reakciou bol oriešok, s ktorým sa vysporiadali ako vždy inovátorský. Problém vyriešili dostatočnou navážkou vhodného rašelinového substrátu v spojení s pravidelným okyselením pôdy sírou a hnojením hnojivami na báze síry. Pestujú viacero odrôd, napríklad Blue crop, Berclay, Blueray, Brigitta, Nelson, Chandler, aj neskorú odrodu Eliot. Rozšírením sortimentu trvá zberové obdobie prakticky od

júna až do jesene. Na krátkodobé uchovávanie ovocia majú k dispozícii chladiareň s kapacitou 20 ton.

Smerom k lokálnemu predaju

O odbyt nemajú núdzu, aj keď na Slovensku sa rozmnožili v poslednom čase plochy jahôd na samozber, ktoré vznikajú ako huby po daždi. A je tu aj veľký pretlak dovozového ovocia. Kedysi sa čakalo na prvé jahody, dnes si ich v reťazoch môžete kúpiť v ktoromkoľvek ročnom období. Napriek tomu medziročne stúpa počet ľudí, ktorí si

sem prídu pochutnať na dobrom ovocí. „Niektorí nás navštívia aj v rámci trávenia dovolenky v Piešťanoch, a tak vlastne nepriamo podporujeme rozvoj turistického ruchu,“ dodáva s úsmevom Ing. Dobrodenková. A, našťastie, časť populácie už zaujíma, čo jedia, pýtajú sa na spôsob pestovania, odrody aj prípravky, ktoré používame. Ako vidia svoju budúcnosť? „Výroba potravín je vážna vec a je správne, keď je dôsledne kontrolovaná. Na Slovensku sa ale dôsledne kontrolujú výrobcovia a importéri ostrému zraku strážcov zákona úspešne unikajú. Po-

tom sa stáva, že v sezóne predaja ovocia dokáže obchodník kúpiť dovážané drobné ovocie neznámeho pôvodu za cenu nižšiu, ako sú výrobné náklady slovenského výrobcu. To už sme ale pri politike a ochrane trhu. A ako vidíme svoju budúcnosť? Kým nás to bude viac baviť ako štváť, budeme to robiť. Ale rozširovanie produkcie neplánujeme. Chceli by sme naďalej robiť ovocie, ktoré síce nevydrží mesiac na pulkoch bez plesne, ale môžete ho pokojne jesť neumyté na poli.“

Snímky: Eva Nováková

Ukážka produkcie spoločnosti Abrod, spol. s r.o.

